

KOCIEWSKIE SZLAKI WOLNOŚCI

*Franciszek
Czarnowski*

Obrazki z wystawy

FRANCISZEK CZARNOWSKI

Syn Ignacego Augusta Czarnowskiego
i Jadwigi z Dziarnowskich.

Urodził się 14 sierpnia 1883 r.

w Królewskim Jeleniu.

Miał brata Feliksa, który
za prowadzenie gospodarstwa rolnego
w Gogolewie odznaczony został
Brązowym Krzyżem Zasługi
siostrę Zofię oraz brata Teodora

Liczba rejestru 69.

Świadczenie urodzenia.
(Ważne tylko w sprawach ubezpieczeń od wypadków, chorób, kalectwa, starości i opieki nad pozostałymi, jakoteż dla celów naukowych)

Imię i nazwisko: Franciszek Józef Czarnowski

Data urodzenia (słownie) i miejscowość: czternastego sierpnia tysiąc
osiemset osiemdziesiąt trzeciego roku w Jeleniu Król.

Imię i nazwisko oraz zawód ojca: Ignacy v Czarnowski, posiadziela

Imię i nazwisko matki: Jadwiga Czarnowska z domu Dziarnowska

Gniew

dnia 30. sierpnia 1939 r.

Urzędnik stanu cywilnego
Anna Wójcik

(Podpis)

OPŁATA
STEMPLOWA

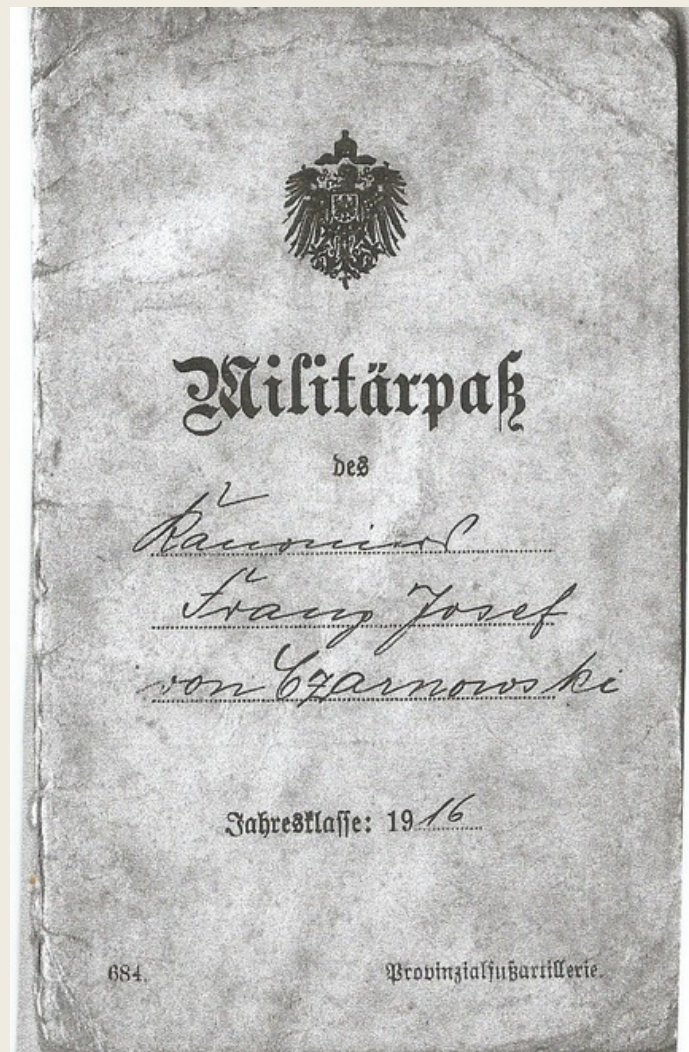
Franciszek Czarnowski — pierwszy starosta gniewski 1920 r. z żoną Anną.

W 1908 r. Franciszek Czarnowski ożenił się z Anną Heese.

W 1914 roku wciągnięty do wojska. Ze względu na słaby wzrok, udało mu się przeniesienie do administracji w zajętej przez Niemców "Kongresówce". W Rawie Mazowieckiej 5 listopada 1916 r. odczytał akt powołaniu przez Niemców Królestwa Polskiego.

Książeczka wojskowa Franciszka Czarnowskiego

(c) Für Dispositions-Ansander.

Ort _____ Datum _____

Inhaber beifolgenden Passes bittet verziehen zu dürfen von _____ Kreis _____ nach _____ (Bezirksamt usw.) Name _____

(d) Für sonstige Meldungen.

Bei allen vorstehend nicht erwähnten Meldungen genügt ganz kurze Abfassung.

Bei Abmeldungen ins Ausland, auf Reisen oder Wanderschaft wird auf die genaueste Beachtung der Paßbestimmungen 7, 8 und 9 hingewiesen. Auf keinen Fall darf unterlassen werden, eine Person zu bezeichnen, durch welche dem Reisenden usw. jederzeit Befestigungsbefehle zugestellt werden können.

Die bezügliche Meldung würde lauten:

„Inhaber beifolgenden Passes meldet sich nach _____ ab (oder auf _____ Wanderschaft). Befehle für ihn besorgt: Name _____ Kreis _____ in _____ (Bezirksamt usw.) Städten _____ in größeren Ortschaften: Straße und Haus-Nr. _____ Name des Meldenden _____

Nationale des Buchinhabers.

1. Vor- und Familienname: Franciszek Czarnowski

Geboren am 14. August 1888 zu Hgl. Jellen Verwaltungsbezirk: Varianowice Bundesstaat: Preußen

2. Stand oder Gewerbe: Landwirt

3. Religion: Kath.

4. Ob verheiratet: ja Kinder: kein

5. Datum und Art des Dienst Eintritts: am 3. 6. 16 als Jungv. Leutnant

6. Bei welchem Truppenteil (unter Angabe d. Kompanie, Schwadron, Batterie): C. P. Infanterie No 17

Während der Mobilmachung

Paß und Ueberweisungs-National vor Seite 1 anzulegen.

Angehörigen-Adressen des

Dienstgrad Name Vornamen

1. Ehefrau. Vor- u. Mädchenname Klara Koss Wohnort (Kreis) Jacobs mühle Straße (Hausnummer) 6/1 derwe (ev. Bemerk. „ledig“)

2. Eltern. Stand oder Gewerbe _____ Vor- u. Suname d. Vaters _____ Vor- u. Mädchenname d. Mutter Kot Wohnort (Kreis) _____ Straße (Hausnummer): _____

3. Verwandte, falls ledig od. Eltern tot. Verwandtschaftsgrad _____ Stand oder Gewerbe _____ Vor- u. Suname _____ Wohnort (Kreis) _____ Straße (Hausnummer): _____

Beurlaubtenstandes (ausschließlich der vorläufig in die Heimat Beurlaubten Refruten).

I. Allgemeines.

1. Zu den Mannschaften des Beurlaubtenstandes, auf welche die nachstehenden Bestimmungen, soweit in denselben Ausnahmen nicht angegeben sind, Anwendung finden, gehören die Mannschaften:

a) der Reserve,

b) der Landwehr ersten und zweiten Aufgebots,

c) der Ersatzreserve,

d) die bis zur Entscheidung über ihr ferneres Militärverhältnis zur Disposition der Ersatzbehörden entlassenen Mannschaften*) und

e) die vor erfüllter aktiver Dienstpflicht zur Disposition der Truppenteile beurlaubten Mannschaften.

2. Die Mannschaften, welche aus dem aktiven Dienst entlassen werden, haben sich spätestens 14 Tage nach ihrer Entlassung bei der Kontrollstelle (Hauptmeldeamt, Meldeamt, Bezirksfeldwebel) anzumelden, welcher der von ihnen gewählte Aufenthaltsort unterstellt ist. Diese Meldung ist auch dann erforderlich, wenn der Entlassene an dem Standorte seines bisherigen Truppenteils bleibt.

Die An- und Abmeldung bei der Kontrollstelle des Aufenthaltsortes muß auch dann stets erfolgen, wenn der Betreffende diesen Ort bereits vor Verlauf von 14 Tagen wieder verläßt.

3. Die nächsten militärischen Vorgesetzten der Mannschaften des Beurlaubtenstandes sind der Feldwebel des Kompaniebezirks oder der Feldwebel des Hauptmeldeamts oder Meldeamts, zu dessen Bezirk der Aufenthaltsort gehört, der Bezirksfeldwebel, der Kontrollfeldwebel und der Kommandeur des Landwehrbezirks, sowie deren Stellvertreter (vergl. auch Ziffer 5).

4. Die Mannschaften des Beurlaubtenstandes haben dienstlichen Befehlen ihrer Vorgesetzten, öffentlichen Aufforderungen und Befestigungsbefehlen unbedingt Folge zu leisten. Ausgenommen ist es ihre ehrenvolle Bestimmung, sich zur Verteidigung des Thrones und des Vaterlandes zu stellen.

5. Bei Anbringung dienstlicher Gesuche und Beschwerden sind die Mannschaften des Beurlaubtenstandes verpflichtet, den vorgeschriebenen Dienstweg und die festgelegten Beschwerdeverfahren einzuhalten. (Gesuche sind an den Bezirksfeldwebel der Kontrollstelle zu richten, Beschwerden dem Kompaniekommandeur vorzutragen; richtet sich die Beschwerde gegen letzteren, so ist sie bei dem vorgesetzten Bezirks- oder Kontrollfeldwebel, wenn oder ein solcher nicht vorhanden, bei dem Bezirksadjutanten anzubringen. Die Beschwerden sind erst am folgenden Tage oder nach Verhängung einer etwa verhängten Strafe erhoben und muß innerhalb einer Frist von 6 Tagen angebracht werden.)

Die Mannschaften des Beurlaubtenstandes sind im dienstlichen Verkehr mit ihren Vorgesetzten**), oder wenn sie in Militäruniform erscheinen (worauf auch der Entlassungsantrag gehört), dem militärischen Disziplin unterworfen.

II. Aufenthaltswechsel, Reisen, Aufenthalt im Auslande sowie diesbezügliche Meldungen.

6. Mannschaften, welche innerhalb des Kontrollbezirks - d. i. Bezirk des Hauptmeldeamts, Meldeamts oder des Kompaniebezirks - ihren Aufenthaltsort oder die Wohnung wechseln, haben dies innerhalb 14 Tage ihrer Kontrollstelle zu melden.

*) Auf diese Mannschaften findet die Bestimmung 22c gleichgültig Anwendung.

**) Als Vorgesetzte sind alle Militärpersonen anzusehen, die im aktiven Dienst ihre Vorgesetzten sein würden.

W 1914 roku
przyszedł na świat
jedyny syn
Franciszka Czarnowskiego
- Eryk

„Łdek Czarnowski, synek Franciszka,
a wnuk stryja Ignacego z Młynów”.

W 1918 roku Franciszek Czarnowski
wraca na Pomorze.

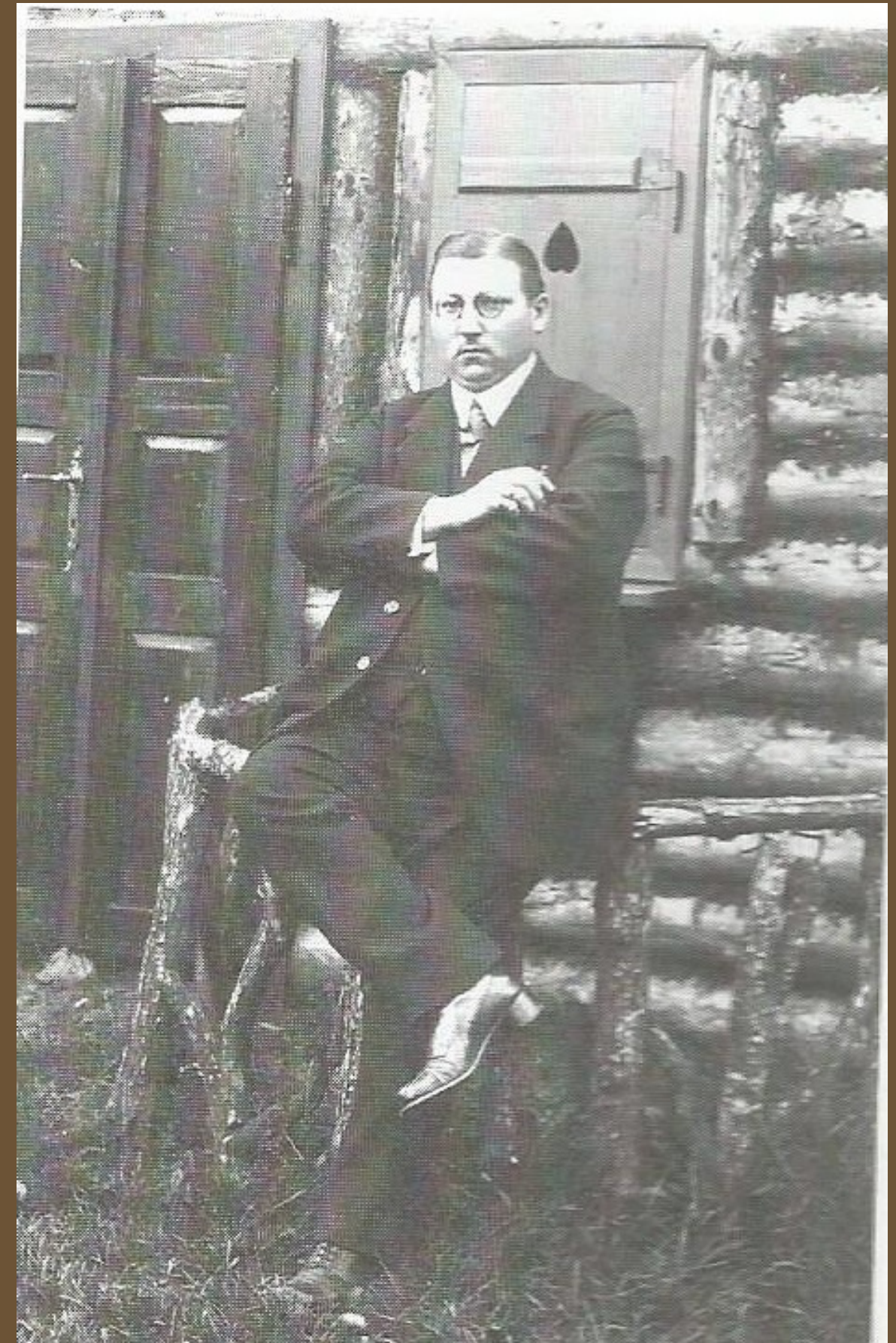
Zostaje wybrany delegatem Rady
Ludowej na powiat gniewski.

Od 7 lipca 1919 r. - delegat Powiatowej
Rady Ludowej przy landracie w
Kwidzynie.

Tutaj umiejętnie bronił interesów
ludności polskiej.

Dwór Czarnowskich w Gniewskich Młynach

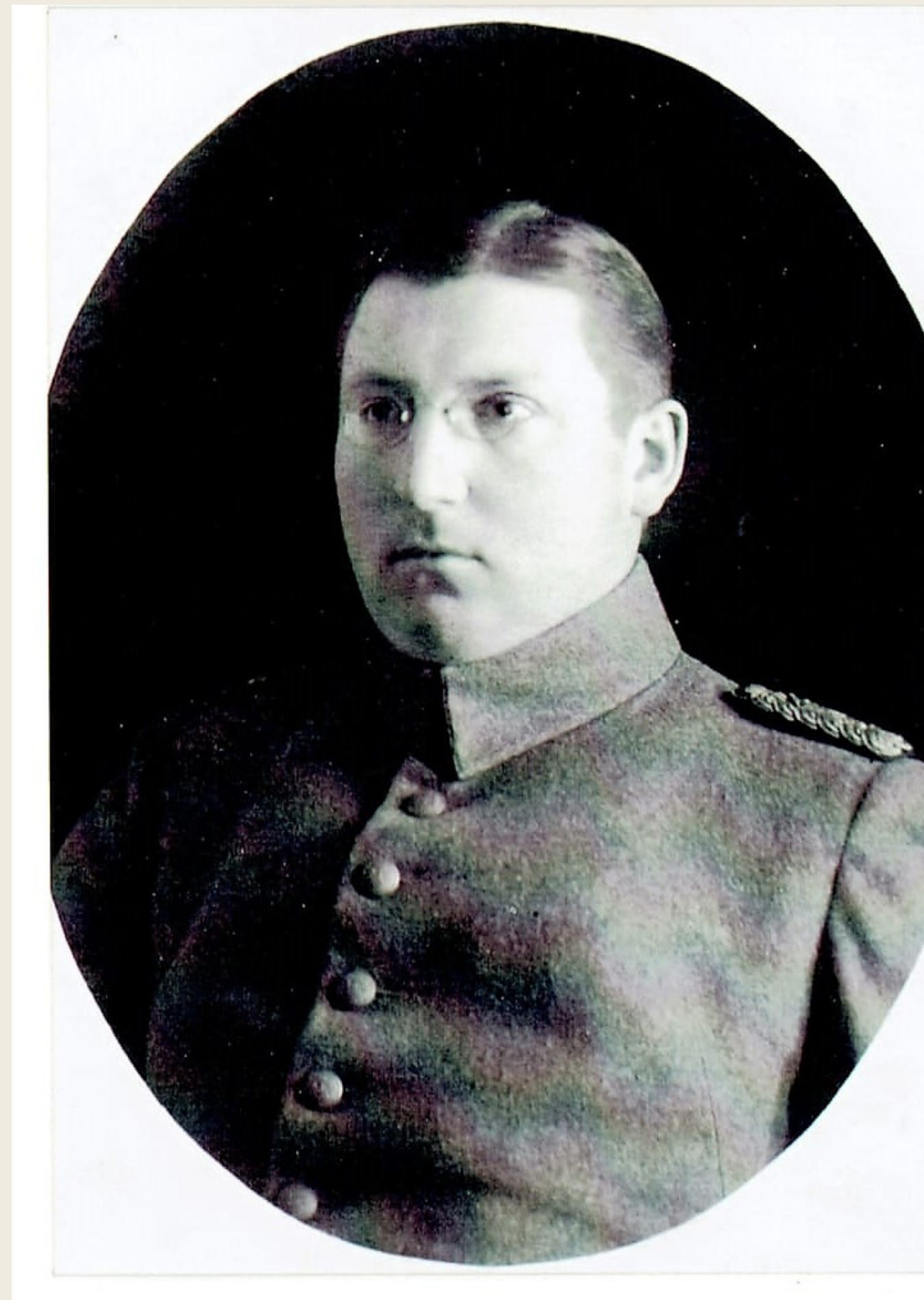
Dwór w Gniewskich Młynach

FRANCISZEK CZARNOWSKI

- uważany był jako "gorliwy Polak i niezmożony działacz,
- a jego staraniem ówczesne niemieckie władze państwowe zezwoliły na oddanie do użytku Rady Ludowej Powiatowej zamku pokrzyżackiego w Gniewie, wówczas zupełnie opróżnionego,
- po uzyskaniu zezwolenia ulokowano tam biura Polskiego Powiatowego Delegata Rządowego przy landraturze w Kwidzynie,
- za Jego oraz Przewodniczącego Rady Ludowej Powiatowej ks. dr Wolszelgiera oraz Józefa Głowackiego z Pelplina staraniem niemieckie czynniki rządowe zgodziły się na wycofanie z terenu powiatu kwidzyńskiego na lewym brzegu Wisły tzw. Grenschutzu i udzieliły zezwolenia na utworzenie własnej Straży Ludowej pod warunkiem utrzymania jej na koszt mieszkańców i ulokowania w Zamku.

- W grudniu 1919 r. Polski Powiatowy Delegat Rządowy, Franciszek Czarnowski, został przez Rząd Polski mianowany pierwszym komisarycznym Starostą Gniewu.
- Powierzono mu administrację części powiatu kwidzyńskiego, położonego na lewym brzegu Wisły, tworząc z niego powiat gniewski.
- M.in. dzięki niemu w czasie plebiscytu na Warmii i Mazurach wsie po prawej stronie Wisły: Janowo, Gniewskie Pole, Bursztyn, Nowe Lignowy, Małe Pułkowo i Kromowo głosowały za przynależnością do Polski

Przed plebiscytem w 1920 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych wysłało na północny teren plebiscytowy Jana Kasrowicza, Stefana Żeromskiego oraz krytyka literackiego Władysława Kozickiego.

Jan Kasrowicz napisał potem:
" W Gniewie znaleźliśmy gościnę u miejscowego starosty pana Czarnowskiego. Bardzo dzielny obywatel.

Nie mając wyszkolonych urzędników polskich zdobył się przecież na krok stanowczy - funkcjonariuszy niemieckich usunął i w krótkim stosunkowo czasie zorganizował należycie swoją działalność".

Nadszedł długo oczekiwany czas wyzwolenia z jarzma niemieckiego.

27 stycznia 1920 r. Wojsko Polskie wkroczyło do Gniewu.

Cała ludność polska ze łzami w oczach witała żołnierzy Błękitnej Armii, których na granicy powiatu przyjmował Komisaryczny Starosta F. Czarnowski wraz z Przewodniczącą Rady Ludowej Powiatowej, ks. A. Wolszlegierem

Ks. Ignacy Rosentreter na Rynku Starego Miasta odprawił mszę polową.

Członkowie Straży Ludowej ze swoim dowódcą porucznikiem Józefem Głowackim wstąpili w szeregi II baonu 65 pułku piechoty.

27.01 - 26.12.2020

Komisaryczny Starosta,
Przewodniczący Rady
Powiatowej

09.12.1921

-24.11.1925

Praca w Wydziale
Powiatowym -
deputowany Powiatu

11.12.1925 -

04.-01.1930

Praca w Wydziale
Powiatowym

05.01.1930 - 1935

Praca w Wydziale
Powiatowym

W 1935 roku
Franciszek Czarnowski
sprzedaje gospodarstwo
i wyjeżdża do Bydgoszczy.
Tam podejmuje pracę.

ZARZĄD MIEJSKI
W BYDGOSZCZY

Bydgoszcz, dnia 4 maja 1936

WYDZIAŁ EWID. LUDNOŚCI I STATYST.

L. dz. VII. 7203 / 3. 6

Świadectwo moralności.

Zaświadcza się niniejszem, że Czarnowski Franciszek
syn - córka Ignacy i Jadwigi z d. Dziannowski
urodzony(a) dnia 14 sierpnia 1883 w Jeleniu Krol.
powiat Tczew. jest zapisany(a) w rejestrze mieszkańców miasta Bydgoszczy
i na podstawie wyciągu z rejestru karnego do dnia dzisiejszego karany(a) nie jest.

Powyzsze zaświadczenie wydaje się w celu przedłożenia praco-
dawcy.

Przepisaną opłatę samorządową w kwocie herpł. zł. pobrano i zapisano w księdze bierczej pod poz. 3499

Za Prezydenta Miasta:
Michał Werka
Wiceprezydent Wydz. Ewid. Ludn. i Stat.

Tuf

W 1939 r. umiera żona Franciszka Czarnowskiego - Anna.

Stradiotto ego m.

Niniejszym stwierdzam, iż w dniu 25 września 1939 r.
zmarła wskutek ataku sercowego s.p. Anna Bariovska
lat 58. -

Iskustvo vydani i predstavlenia k. Prokhorovi Para-
fu Kobayushoy. —

М. Керасовский

№. Коблен', от 26/IX 39г.

Charnowski Anna geb. Neese, geboren 12. 9. 1851. in Gogolewo bei Girschau
Ehemann des Leinwandwebers Franz, Vater der Eheleute Franz u. Juliana
geb. Paszold, vöm. Conf. Religion. wohnt in Braunschweig Hermann Frankstr.
Nr. 573. gemeldet.

Bramberg 14 XII. 1939

7. B.
Cecreas

W 1939 r. Franciszek Czarnowski przez dwa miesiące ukrywa się przed Niemcami.

Zostaje przez nich aresztowany i przewieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, potem Ravensbruck.

Jest więźniem z numerem 130108

Po wojnie mieszka ze znajomymi w Bydgoszczy.

Dnia 14 kwietnia 1960 r. zmarł w Bogu opatrzony Sakramentami św.
po długiej chorobie mój kochany ojciec, teść, brat i wujek śp.

Franciszek Czarnowski

przeżywszy lat 76

b. więzień polityczny Oświęcimia – Ravensbrück

Pogrzeb odbędzie się w sobotę dnia 16 kwietnia 1960 r. o godz. 16,15
z kaplicy cmentarza Nowofarnego, o czym zawiadamiają w ciężkim
smutku pogrążeni.

SYN, SYNOWA I RODZINA

Bydgoszcz, ul. Wrocławska 4, Londyn, Gniew, Gdańsk.

Franciszek Czarnowski umiera po
długiej chorobie nowotworowej
14 kwietnia 1960 r.

W uroczystościach pogrzebowych
wzięło udział 5 księży.
